

Fra Verdenskrig til borgerkrig - Østfronten 1914-1924 set med danske øjne

(<https://krigsvidenskab.dk/application/files/7416/3610/8914/ostfr.jpeg>)

(<https://krigsvidenskab.dk/application/files/7416/3610/8914/ostfr.jpeg>)

()

Claus Bundgård Christensen, Martin Bo Nørregård og Niels Bo Poulsen: *Fra Verdenskrig til borgerkrig. Østfronten 1914-1924 set med danske øjne*. Gyldendal. 352 sider. 2018. Pris: kr. 299,95 (vejl.)

Anmelder: Claus Eskild Andersen, Major, cand.phil.

Rating: 4

I 2001 udgav den engelske professor Hew Strachan første bind i en stort anlagt trilogi om 1. Verdenskrig på det anerkendte forlag Oxford University Press (anmeldt i *Militært tidsskrift* (https://bibliotek.dk/da/search/work/?search_block_form=rec.id%3D03286509#content) Årg. 131, nr. 5, 2002 – endnu ikke søgbar på krigsvidenskab.dk). Værket blev modtaget med begejstring blandt anmelderne. Desværre lader bind to og tre i skrivende stund stadig vente på sig, og jeg spurgte for en del år tilbage professoren, hvornår vi kunne forvente nye bind i trilogien, hvortil professor Strachan med udslagte arme og et himmelvendt blik svarede: *"I know – I know!"*. Til gengæld har Hew Strachan udgivet en række enkeltværker om 1. Verdenskrig, hvoraf nogle sågar er oversat til dansk – til glæde for det dansksprogede læsepublikum.

For de fleste historieinteresserede slutter 1. Verdenskrig med fredsslutningen i 1918. Sjældent ser man historikere behandle tiden umiddelbart efter 1918, men det giver mening, når man taler om østfronten og om den russiske udvikling efter 1. Verdenskrig. Til gengæld har vi på den danske bogscene tidligere set en række gode udgivelser om 1. Verdenskrig, hvoraf Niels Arne Sørensens "Den store krig" (genudgivet 2014) og Claus Bundgård Christensens "Danskere på vestfronten 1914-1918" (2010) især skal fremhæves. Nu er der så også med denne bog udkommet et værk om danskerne på østfronten mellem 1914-1918. Forfatterne har udvidet tidsperspektivet til at omfatte perioden fra 1914-1924, hvilket der kan være gode grunde til, idet krigshandlingerne på denne del af fronten ikke sluttede med fredsslutningen efter 1. Verdenskrig, men gik over i en egentlig borgerkrig mellem hvide- og røderussere. Man kan i øvrigt henvise til bogens afsnit om værker omhandlende østfronten (side 301-305) – herunder især dansk litteratur, hvor den gængse historiefaglige litteratur om emnet gennemgås på en informativ og god måde. Med foreliggende bog i reolen kunne man anføre, at historien om 1. Verdenskrig må anses for at være komplet.

Den opmærksomme læser vil ydermere have konstateret, at Bundgård Christensen, som tidligere har skrevet om 1. Verdenskrig og deltaget i flere Tv-udsendelser om emnet, også står som medforfatter af det foreliggende værk. Niels Bo Poulsen er specialist i russiske forhold, og Martin Bo Nørregård har tidligere bidraget til værker om 1. Verdenskrig. Det er kendetegnende for værket, at bogen er skrevet af tre forfattere i et forfatterkollegium, og at alle tre forfattere er velanskrevne historikere med faghistorisk erfaring fra netop de områder, som værket behandler. Når flere forfattere er fælles om udgivelsen af et værk, kan man ikke lade være med at undersøge, om

værket bærer præg af dette. Bortset fra, at der synes at forekomme en sproglig ændring i bogen fra og med kapitel 7 – i øvrigt til en langt mere flydende fortællestil – så fremstår bogen generelt meget ensartet, og det er i det store og hele ikke muligt at påvise sproglige forskelligheder bogen igennem. Det er med andre ord lykkedes de tre forfattere at skabe et helstøbt værk.

En af de greb, som til gengæld nok ikke lykkes helt for forfatterne, er implementeringen af øjenvidneskildringer i det store billede. Forfatterne foregriber allerede noget af kritikken ved at anføre, at "den enkelte soldats krigsoplevelser ikke nødvendigvis er synkroniseret med den strategiske situation" (side 198), og for læseren opleves det som svært at bringe den overordnede fortælling, som foregår på strategisk og operativt niveau, sammen med øjenvidneberetningerne, som i sagens natur foregår på subtaktisk niveau. Det skal retfærdigvis anføres, at der også inddrages andre danske øjenvidneberetninger af forretningsfolk og officielle danske embedsmænd – gesandter o.lign., som på et mere overordnet plan kan udjævne det noget sparsomme billede, som de menige danske soldater i realiteten kan give af begivenhederne.

Forfatterne skal ligeledes roses for at bringe de krigsforbrydelser, som blev begået på østfronten og i den efterfølgende borgerkrig, frem i lyset, da disse ofte glemmes i lyset af de forfærdelige forbrydelser, som blev begået i samme område under 2. Verdenskrig. Krigsforbrydelserne var særdeles omfattende, men har hidtil været meget lidt påagtet af historieforskningen.

Bogen er alt i alt en velskrevet bog om en periode og et geografisk område, som sjældent bliver dækket i danske historiske udgivelser. Dermed dækker værket en lakune i dansk historieforståelse.

